

17 – Nižná Jedľová, okr. Svidník.

18 – Vyšný Orľík, okr. Svidník.

19 – Tj. na rusínskych školách.

T. G. Masaryk J. Drobnému^a
Topolčianky, 17. září 1928

/165

V Topolčiankách dne 17. září 1928

Pane krajský prezidente,

k různým řečem a zprávám v novinách o mé neúčasti na Štefánikově slavnosti¹ upozorňuju Vás na pravý stav věcí a konstatuju:

Jestliže slavnost má být částí státních slavností jubilejních, plán této slavnosti, jakožto organická část slavností celkových, musil být udělán a proveden vládou, popřípadě krajským prezidentstvím. To se nestalo; Spolek pro postavení pomníku nejenže plán koncipoval, nýbrž i samovolně v novinách uveřejnil, aniž bych já býval byl upozorněn a o souhlas požádán. To je jednání nelojální a ze stanoviska státní autority nepřijatelné. O slavnosti státní rozhoduje stát a jeho vedoucí činitelé. Zejména je nepřijatelné, aby nějaký spolek rozhodoval o tom, má-li prezident podat k národu Poselství. Omluvy a výmluvy, že vláda na podání spolku dost včasné nedopověděla, nemají žádné platnosti, tím méně, když spolek svými zprávami v novinách chtěl vládu a mě donutit k účasti, jak to členem spolku bylo vyloženo.

Další a značná chyba byla způsobena tím, že k slavnosti nebyli pozváni předně ministr Beneš, dlouholetý spolupracovník Štefánikův, a vyslanec Osuský, který také, Slovák rodem, pilně s námi za hranicemi spolupracoval.

Promluvil jsem o nemilé záležitosti 8. t. m. s ministrem Hodžou a probrali jsme zejména odstavec programu o Poselství.² Shodli jsme se, že nemůže být dvojího poselství, jednoho na Bradle, druhého teprve 28. X.; ministr Hodža, myslím, že správně upozornil, že by moje přítomnost na Bradle bez mého promluvení nebyla dost pochopena, a proto se nám zdálo být správným, abych na Bradle nechodil a aby mě zastupoval ministr Šrámek.

Žádám Vás, abyste podle potřeby tisk správně informoval.

T. G. Masaryk, v. r.

DOPIS

NA ČR, f. Josef Schieszl, k. 2, sl. 25. Opis, strojopis.

ANM, f. Milan Hodža, k. 2/207. Opis, strojopis.

AUTGM, f. T. G. Masaryk, sign. R (Osoby), k. 424. Opis, strojopis.

Viz též MASARYK, T. G. *Cesta demokracie III*. Praha 1994, s. 310.

a – Adresováno: Pan Jan Drobny, krajinsky prezident v Bratislave.

- 1 – Odhaleni Štefánikovy mohyly na Bradle bylo naplánováno na 23. 9. 1928. Spolek pro postavení mohyly, který také organizoval slavnost, vydal prohlášení, že se odhalení zúčastní osobně i T. G. Masaryk. Jelikož však spolek prezidenta údajně včas nepozval (viz následující dokument, pozn. č. 2), odhalení se uskutečnilo bez Masarykovy přítomnosti. Vládu zastupoval ministr Jan Šrámek.
- 2 – Kancelář prezidenta republiky zaslala na základě prezidentova přání kopii dopisu prezidenta Janu Drobnému též Milanu Hodžovi. Srov. ANM, f. Milan Hodža, k. 2/207.

J. Drobny T. G. Masarykovi^a
Bratislava, 18. září 1928

/166

Bratislava, dňa 18. septemb[ra] 1928.

Pane Prezidente Republiky,

nenachádzam priliehavých slov, aby som vyjadril svoju hlbokú lútosť nad tým, že Spolek svojim nanejvyš netaktným spôsobom zmaril Vašu osobnú účasť pri odhalení mohyly generálovi M. R. Štefánikovi [!] na Bradle.¹

Vaša vzácna prítomnosť by bola dodala slávnosti takého významu, že odhalenie mohyly skutočne by sa bolo stalo centrom a vyvrcholením jubilejných osláv v republike.

Spolek jednaním, ktoré Ste ráčili charakterizovať ako nelojálne a zo stanoviska štátnej authority za neprípustné, znemožnil Vašu osobnú účasť na slávnosti.

Preto som Spolku jeho postup veľmi dôrazne vytknul. Tlačí som dal pripojenú správu.²

Osmelujem si oznámiť, že Spolek v memorande, ktoré podal dňa 14. septembra 1928 vláde, svoju vinu uznáva. Hovorí v ňom:

„... dovolili sme si uviesť program slávnosti. Dozvedáme sa, že týmto krokom urobili sme nenapraviteľnú chybu. Soznávame lojálne, že formálne sme sa previnili.“

Dovoľujem si tiež potvrdiť, že slávnosť poriada Spolek a že nejde o slávnosť štátnu, ktorú by organizovala vláda, alebo na základe jej zmocnenia ja, ako krajinsky prezident.

Som Vám, pane Prezidente Republiky, v hlbkej úcte
poslušne oddaný

Ján Drobny^b

DOPIS

AÚTGM, f. T. G. Masaryk, sign. R (Osoby), k. 424. Originál, strojopis.

a – Psáno na hlavičkovém papíře Krajinsky prezident pre Slovensko.

b – Vlastnoruční podpis perem.

1 – Viz zde dok. č. 165.

2 – Přiložená tisková zpráva pro ČTK zní: „Úradne sa oznamuje: Spolek poriadajúci slávnosť odhalenia mohyly generálovi M. R. Štefánikovi na Bradle oznámil verejnosti, že slávnosťou zúčastní sa osobne aj pán prezident republiky. Nakoľko však spolek včas a príslušnou formou si túto účasť nezaistil, pán prezident republiky sa osobne nezúčastní odhalenia tejto mohyly, ale bude zastúpený pánom námestníkom predsedu vlády.“